

освітнього процесу в Україні та країнах ЄС, зумовлених непередбачуваними глобальними впливами, до яких може бути віднесена пандемія COVID-19;

- *обґрунтовано* систему інтегрованих психолого-дидактичних задач, які постають перед усіма суб'єктами освітнього процесу у парадигмі «вчителі – учні – батьки» під впливом пандемії COVID-19 та виявлено потенційні можливості системи післядипломної освіти вчителів щодо оперативного подолання труднощів, які постають перед суб'єктами освітнього процесу у парадигмі «вчителі – учні – батьки» під впливом пандемії COVID-19;

- *підготовлено* рукописи матеріалів для видання методичних рекомендацій «Використання позитивного досвіду організації освітнього процесу в країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів у системі національної освіти України» та довідкового видання «Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів» щодо можливостей використання позитивного досвіду організації освітнього процесу в країнах ЄС в умовах пандемії в системі національної освіти України.

Здобуті результати можуть бути використані в процесі оновлення освітніх програм, конструювання навчальних видань для здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти та закладів вищої освіти на засадах урахування специфіки організації освітнього процесу в дистанційному та/або змішаному форматах, педагогічними працівниками для вдосконалення освітнього процесу в умовах пандемії COVID-19, що спричинило непередбачуваний інтенсивний перехід від традиційного очного навчання до дистанційного та змішаного працівниками закладів вищої та післядипломної освіти.

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС У 21 СТОЛІТТІ В УМОВАХ НЕПРОГНОЗОВАНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВПЛИВІВ

О.М. Шпарик,
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

На виконання першого завдання НДР за темою «Організація освітнього процесу в умовах непрогнозованих впливів (пандемія Covid-19): порівняльний аналіз (Україна – країни ЄС)» було проаналізовано досвід організації освітнього процесу в Україні та 27-ти країнах ЄС (Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція) у XXI столітті з акцентуацією на вивчення специфіки організації освітнього процесу в умовах дистанційного та змішаного навчання, масовий перехід до якого зумовлено непередбачуваними глобальними впливами, пов'язаними із пандемією Covid-19,

а також на визначення спільних трансформаційних тенденцій в організаційній парадигмі освітнього процесу в країнах ЄС та Україні. Метою здійснення порівняльного аналізу було узагальнення досвіду організації освітнього процесу в умовах непередбачуваного заздалегідь переходу до дистанційного та/або змішаного навчання, а також з'ясування способів і шляхів подолання негативних впливів на системи освіти в країнах ЄС та Україні, пов'язаних із пандемією Covid-19. Проведений аналіз досвіду організації освітнього процесу в країнах ЄС дає змогу запропонувати методичні рекомендації щодо імплементації позитивного досвіду організації освітнього процесу різних країн ЄС в освітню систему України, що пов'язано із застосуванням оновлених форм організації, методів, прийомів і засобів навчання (на засадах інтеграції традиційних та інноваційних підходів, технологій і методик) в умовах дистанційного та змішаного форматів організації освітнього процесу.

Констатовано, що пандемія COVID-19 призвела до змін в організації освітнього процесу в Україні та країнах ЄС, обмеживши учасників освітнього процесу соціальною дистанцією та ізоляцією. В Україні та країнах ЄС протягом навчальних років (2019/2020 та 2020/2021) довелося терміново впроваджувати в освітній процес різні форми організації навчання, які різнилися залежно від загальнодержавного формату реагування на пандемію, від технічних і фінансових можливостей, а також від національних особливостей організації освіти в кожній окремій країні та найбільш педагогічно доцільних стратегій для досягнення бажаних результатів навчання.

Найпоширенішими підходами до організації освітнього процесу стали ті, які насамперед були визначені обсягом необхідної взаємодії між учителем та учнями (очної або опосередкованої), а також співвідносилися з активною інтеграцією інформаційних технологій та цифрового інструментарію навчання в освітній процес, застосування яких може відбуватися в режимі реального часу (синхронно) та відстрочено (асинхронно).

- **традиційний підхід** – фізичний клас (*Face to Face, F2F*): може включати вебсховище навчальних матеріалів, проте онлайн-навчання інтегровано незначним чином або взагалі відсутнє; як правило, не передбачає скорочення традиційного навчального середовища;

- **адаптивний підхід** – дистанційне навчання (*distance learning*): може бути доступне у будь-який час/ в будь-якому місці (синхронне або асинхронне);

- **гібридний підхід** – змішане навчання (*blended learning*): поєднання традиційного режиму навчання (фізичний клас) з різними обсягами навчальної діяльності в Інтернеті або в мережі; як правило, передбачає скорочення терміну перебування учнів у традиційному навчальному середовищі в класі.